

YKSI

– *Mitä ihmettä sinä teit siellä, Leona?*

Esimieheni Alexandra Risberg tuijotti minua, kun makasin sairaalasängyssä. Hänen matala äänensä kaikui valkoisinaisessa huoneessa. Yritin korjata asentoa ja nousta ylemmäs, mutta en pystynyt hievahtamaankaan.

– No... minä... olin menossa autolla...

– *Niin, autolla! Partioautolla, jonka olit kuitannut asemalta pari tuntia aikaisemmin. Miten helvetissä on mahdollista, että samainen partioauto oli rikollisten käytössä Ruotsin isoimmassa arvokuljetusryöstössä?*

Toistelin sanoja päässäni.

Ruotsin isoin arvokuljetusryöstö.

Tiesin erinomaisen hyvin, että minä, rikostutkija Leona Lindberg Tukholman poliisin vakavien rikosten tutkimusjaostolta 2, olin pirunmoisessa kusessa.

Minut oli hakattu puolikuoliaaksi sen jälkeen, kun olin junaillut täysin päin helvettiä menneen arvokuljetusryöstön, ja nyt olin herännyt sairaalassa ja jouduin heti ensimmäiseksi oman pomoni kuulustelemaksi.

Selasin kuumeisesti muistikuvia siitä, mitä oli tapahtunut.

Arvokuljetus.

Poliisiunivormut.

Panttivangit.

Rikolliset.

Tyttäreni Beatrice.

Rahat.

Kaikki oli päässäni yhtenä sotkuna.

Jotta selviäisin tilanteesta, minun olisi pystyttävä selostamaan aukottomasti koko tapahtumaketju yksityiskohtia myöten ja esittämään nopeasti järkeenkäypä selitys. Normaalisti se ei olisi ollut mikään ongelma, mutta koska olin maannut tajuttomana ties kuinka kauan, ajatukseni eivät olleet ihan kristallinkirkkaita.

Useimmille ihmisille olisi painajaismaista avata silmät ja nähdä ympärillä letkuja ja koneita tietämättä mitä on tapahtunut.

Minulle se oli vielä pahempaa.

Vihasin sairaalan hajua, valkoisia takkeja ja potilaiden tyhjiä, kiiltäviä katseita. Kolmivuotiaan poikani suolistoleikkauksen jälkeen kauhea tunne oli ollut jatkuvasti läsnä. Kuva ex-miehestäni lyhyhistyneenä murheen lamauttamana keskelle sairaalan käytävää oli syöpynyt ikuisesti verkkokalvoilleni. Kirurgit olivat tehneet parhaansa, mutta he eivät olleet mahtaneet mitään komplikaatioille.

Meidän rakas poikamme oli kuollut.

Ajan kuluminen ei muuttanut mitään, tunsin vieläkin tukehtuvani aina kun ajattelin sitä.

Liikkuminen sängyssä teki kipeää, mutta vammat olivat pienin murheistani. Isompi ongelma oli se, miten valitsisin sanani vastatessani Alexandralle.

Sanotaan, että on aina parasta pysyä totuudessa, mutta jos minä poliisina kertoisin värvänneeni rikollisjengin avukseni arvokuljetusryöstöön, ei minulle kunnian kukko laulaisi. Ei ainakaan, jos halusin välttyä viettämästä tulevat vuodet vielä tätäkin pienemmässä ja askeettisemmassa huoneessa.

Jos kaikki porukassa olisivat tehneet niin kuin minä käskin, tältä kaikelta olisi säästyty. Ryöstösaalis olisi minulla ja minä olisin tässä vaiheessa jo kaukana vierahilla mailla.

Mutta niin ei kuitenkaan ollut käynyt.

He olivat kyllä noudattaneet ohjeitani. Kaikki paitsi yksi. Ja se kämmi oli tärvellyt koko suunnitelman. Olisi siinä kuitenkin voinut käydä vieläkin pahemmin.

Makasinhan minä nyt sentään Söderin sairaalassa.

Enkä muovipatjalla sellissä.

Tai vielä pahempaa – ruumishuoneen lavitsalla.

Alexdran kysymys siitä, mitä minä olin tehnyt paikalla, jossa kaksi vartijaa oli otettu panttivangeiksi, olisi saattanut sivullisen silmissä vaikuttaa omituiselta. Eihän pitäisi olla mitään kummallista siinä, että poliisi on rikospaikalla, sielähän poliisin toki pitäisikin olla.

Minun tapauksessani se ei kuitenkaan pätenyt.

Minun ei olisi pitänyt olla paikalla.

Ei ainakaan viranomaisten näkökulmasta.

Minun oli kuitenkin ollut pakko mennä paikalle selvittämään tilanne.

Alexandra nousi ylös sairaalasängyn vieressä olevasta tuolista. Erotin hänet kuin maitomaisen sumun läpi. Vastavaloon ikkunaa vasten hänen hahmonsä näytti uhkaavan suurelta. Hän kumartui eteenpäin ja katsoi minuun tiukasti.

– Leona, tässä ei ole päätä eikä häntää! Jos et selitä, mitä siellä tapahtui, minulla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin...

Hän vaikenä. Minä tiesin, mitä hän aikoi sanoa. Hän tekisi minusta ilmoituksen. Siinä tapauksessa kaikki olisi ollut turhaa. Kaikki mitä olin saanut aikaan viime vuosina menisi hukkaan. Kaikki valvotut yöt, ero Peteristä, rikolliset sivubisnekseni ja taistelu jollakin lailla mielekkään elämän eteen.

Kaikki olisi mennyttä.

Täysin turhaan.

Minun oli nyt pakko sanoa jotakin. Mitä tahansa.

– Öh..., oli kaikki mitä sain ilmoille.

Alexandran katse oli nauliutunut minuun. Tunsin, kuinka valkoinen sairaalapaita liimautui ihoon. Kosteat hiuskiehkurat takertuivat otsaan ja kaulaan, kädet olivat nahkeat kylmästä hiestä. Toivoin, että hoitaja tulisi huoneeseen ottamaan verikokeita tai jotakin. Inhosin piikkejä, mutta juuri nyt olisin antanut tökätä reiän vaikka kaikkiin suoniini, jos olisin siitä hyvästä saanut aikaa koota ajatukseni. Kukaan ei kuitenkaan tullut. Kukaan ei vapauttanut minua Alexandran vaativalta tuijotukselta. Nielaisin.

– ...muita autoja ei ollut vapaana...

Selityksen pitäisi mennä läpi. Kaikki tiesivät, että poliisilla oli liian vähän siviiliautoja. Oli täysin ymmärrettävää, että minun oli ollut pakko kuitata käyttööni partioauto, varsinkin kun oli kyse niin kiireellisestä tehtävästä. Sitä ei voitaisi kyseenalaistaa. Jatkoisin:

– ...sinähän tiedät, että yritin estää pommia räjähtämästä.

Alexandra hymyili vinoa hymyä, joka näytti pikemminkin ivalliselta virneeltä.

– *Mitä sinä tarkoitat? Eihän se pommi siellä ollut.*

– Vaikka... kaikki liittyy kyllä yhteen...

– *Liittyy yhteen? Sinun piti kuulustella itsemurhapommitajaa sairaalassa, mutta sen sijaan ilmaannutkin ihan muualle, keskelle rikosta, jossa otettiin vartijoita panttivangiksi. Ja rikolliset ajoivat poliisiautoa, jonka sinä olit kuitannut poliisitalolta. Miten helvetissä sinä saat nämä asiat liittymään toisiinsa?*

– Se varastettiin.

– *Anteeksi mitä?*

– Partioauto. Jätin sen kadun varteen muutamaksi minuutiksi, kun kävin kioskillä. Kun tulin takaisin, se oli pois. Minun oli täytyntä unohtaa avaimet lukkoon.

Alexandra katsoi minuun lievästi sanottuna epäilevän näköisenä.

– *Ja teit tietysti heti hälytyksen, kun huomasit, että yksi meidän partioautoista oli haihtunut savuna ilmaan?*

– Ainoa mitä ajattelin, oli tabletti, jonka olin jättänyt autoon. GPS:n avulla pystyisin selvittämään iPadin sijainnin. Koska olin lähellä kotia, juoksin hakemaan oman auton ja lähdin perään.

Välttelin Alexandran katsetta.

– Kun tulin paikalle, ryöstäjät olivat siellä aseet ojossa. En tajunnut, mistä ihmeestä oli kyse, mutta minun oli pakko toimia.

Kurkkuani kuivasi. Ääneni kuulosti pingottuneelta, kuulilin sen itsekin, mutta mitä muuta saattoi odottaa, jos ihminen on juuri tullut tajuihinsa sairaalasängyssä?

– Minä puutuin hengenvaaralliseen panttivankitilanteeseen ja vaaransin oman henkeni virantoimituksessa, Alexandra. Asetatko sinä minun tekoni kyseenalaiseksi sen takia?

Vastasin hänen katseeseensa niin vakaasti kuin kykenin. Hän hymyili yhä ivallisesti. Nyt kurkkuni oli rutikuiva. Kurrotin sivupöydältä vesilasin ja tartuin siihen, mutta arvioin lasin painon väärin. Seurasin putoavaa lasia katseellani ja näin, kun se murskautui lattiaan.

Mitään ääntä ei kuitenkaan kuulunut.

Nostin katseeni. Alexandra ei reagoanut, vaikka lasinsirut levisivät pitkin lattiaa ikkunan alle asti. Hän vain tuijotti minua kasvoillaan hymy, joka näytti jo melkein irvokkaalta. Hänen kasvonsa vääristyivät. Hän liikkui hitaasti minua kohti, ja nyt saatoin kuulla, kun lasinsirut ratisivat hänen kengänpohjiensa alla. Hän nosti kätensä minua kohti. Kie-toi sormensa kaulani ympärille ja painoi minua patjaa vasten. Paine kurkussa esti hapensaannin. Pyristelin vastaan. Yritin kuumeisesti saada ilmaa keuhkoihin. Tunsin paniikin hyökävän ylitseni.

Heräsin siihen, että haukoin henkeä. Nousin hätäisesti istumaan sängyssä, kotona omassa asunnossani. Matkpuhelin väräsi yöpöydällä.

Minä hyperventiloin.

Alexandran pitämä kuulustelu sairaalassa noin vuotta aiemmin oli kestänyt ikuisuuden. Sen jälkeen olin elänyt tapahtumat uudestaan unessa monia kertoja.

Otin puhelimen pöydältä. Salainen numero. Kello oli 06.43. Kosketin vastausnäppäintä mutta en saanut ilmoille ääntäkään.

– Leona, nukuiko sinä?

Alexandran matala, määrätietoinen ääni sai minut vavahamaan, koska uni oli vielä tuoreena mielessä.

– En, minä sanoin karhealla aamuäänellä.

Valehtelin automaattisesti. En vain tällaisissa tilanteissa, joissa tiesin valkoisten valheiden olevan sallittuja, vaan muulloinkin. Oikeastaan koko elämäni oli yhtä suurta valhetta. Olin aina tiennyt sen. Kuitenkin vasta muutama vuosi sitten minulle oli valjennut, kuinka paljon se vaivasi minua. Silloin olin tajunnut, etten enää pystynyt pitämään yllä julkisivua, jota olin koko elämäni kovalla vaivalla rakentanut. Se oli ollut selviytymisstrategiani lapsesta saakka. Ilman sitä olisin tuhoutunut.

Vanhempani olivat varhain tehneet minulle selväksi, mikä oli tärkeintä. He olivat pakottaneet minut viettämään suuren osan lapsuudestani talomme kylmässä ja kosteassa kellarissa, koska he eivät hyväksyneet todellista minääni, sitä osaa minussa, mikä heidän mielestään poikkesi normaalista. Aluksi minä itkin ja huusin, mutta siitä ei ollut mitään hyötyä. Pysyin siis hiljaa. Puhuin vain taivaan tähdille, joiden tuikkeen minä joskus erotin kellarin likaisen ikkunan läpi.

Minä olin erilainen, äiti oli sanonut. En ollenkaan niin kuin veljeni Stefan ja Samuel. He olivat perheen ylpeys, ja kummallakin oli hieno huone yläkerrassa.

Kun kuulin isän sanovan, että heidän pitäisi antaa minut pois, minä tajusin, että minun olisi muututtava.

Lakattava olemasta erilainen.

Aloin tarkkailla ihmisiä ympärilläni ja tein kaiken täsmälleen niin kuin he. Tarkkailin veljiäni, koulutovereitani, bussissa istuvaa tätiä, kaikkia jotka tapasin. Minusta kehittyi taitava lukemaan ihmisiä. Niin taitava solahtamaan joukon jatkoksi, ettei kukaan enää huomannut minun olevan erilainen. Silloin kukaan ei myöskään voinut haavoittaa minua.

Aikuisena jatkoin samaa rataa. Tein kaiken, mitä minulta odotettiin, ja lopulta olin naimisissa, minulla oli kaksi lasta ja hyvä työpaikka ja elin täydellistä kunnon kansalaisen elämää.

Niihin aikoihin se kaikki oli alkanut.

Olin heräillyt keskellä yötä kylmän hien peitossa tuntien olevani vanki omassa elämässäni. Ympäristö oli tukahduttanut minut ja pakottanut minut täydellisen naisen, äidin, vaimon ja poliisin muottiin. Vuosien kamppailu toisten odotuksiin sopimiseksi oli tehnyt elämästäni niin mekaanista ja hengetöntä, että sitä olisi voinut elää vain robotti. Oli mahdotonta enää jatkaa niin.

Lähdin siis tielle kohti vapautta.

Tavoitteeni oli elää aitoa ja rehellistä elämää kaukana Ruotsin rajojen ulkopuolella, missä saisin olla oma oikea itseni.

Tie ulos valheellisesta arjesta oli kuitenkin osoittautunut mutkikkaammaksi kuin olin luullut, ja nurinkurista kyllä ulospääsyyn tarvittiin iso kasa valheita. Olin joutunut tekemään paljon uhrauksia ja menemään paljon pidemmälle yli entisten rajojen kuin mihin olin varautunut, mutta perään-tyminen ja palaaminen vanhaan ei ollut vaihtoehto.

Minulla oli taas uusia suunnitelmia tavoitteeseen pääsemiseksi.

– Karlbergin asemalla on jäänyt nainen junan alle, ilmoitti Alexandra puhelimeen.

– Ai, minä vastasin kuivasti.

Alexandra oli kyllä soitollaan keskeyttänyt painajaiseni, mistä minun piti ehkä olla hiukkasen kiitollinen, mutta me olimme suurkaupungissa, ja vaikka se toki oli traagista, Tukholmassa sattui usein, että joku hyppäsi junan alle. Sen ihmeellisempää reaktiota Alexandran oli turha minulta odottaa.

– Paikalla oleva partio raportoi, että onnettomuuspaikassa on jotakin outoa.

Olin iloinen, etten ollut enää partiopoliisi. Ei ollut mitään hauska kokemus tulla ensimmäisenä junaonnettomuuspaikalle.

– Tönäisikö joku hänet sinne vai mitä? minä kysyin nostan samalla täkin pois päältäni.

– Tule kertomaan minulle, kun olet käynyt siellä, sanoi Alexandra ja katkaisi puhelun.

Laskin puhelimen takaisin yöpöydälle. Nousin saman tien ylös ja kävelin pelkissä pikkuhousuissa asunnon läpi nopeaan suihkuun. Vasastanissa sijaitsevaan vuokra-asuntooni näki vastapäisistä taloista hyvin, mutta minä en vaivannut sillä päätäni. Jos joku sattui seisomaan suoraan vastapäätä olo- tai makuuhuoneen ikkunaa ja halusi välttämättä nähdä vilauksen paljaista rinnoista, niin sen kuin vain minun puolestani. En antanut sellaisten idioottien rajoittaa elämäni.

Kuumun veden valuessa päälleni nostin kädet ylös ja hieroin hiuspohjaa. Toiseen olkapäähän sattui yhä joissakin asennoissa, vaikka nyt oli kulunut jo vuosi siitä, kun olin päässyt sairaalasta. Minut oli piesty pahoin, ja pahoinpitelyn jälkeen olin tuupertunut sairaalan ensiavun ovelle. Vartalossa näkyi yhä selvät jäljet, tikkien jäljiltä arpia oli vähän siellä sun täällä.

Selitykseni Arlanda-ryöstön tapahtumiin oli ehkä vaikuttanut hiukan omituiselta, mutta täysin epäuskottava se ei kuitenkaan ollut. Oudompiakin asioita sattui poliisin työssä. Tiesimme Alexandran kanssa molemmat, ettei hänellä ollut mitään näyttöä toisenlaisesta tapahtumakulusta, eikä hän siis mahtanut asialle paljoakaan. Tapauksen jälkeen hän oli kohdellut minua aika kylmäkiskoisesti, mutta en ottanut siitä nokkiini.

En minä kuitenkaan välittänyt seurustella pomojen kanssa.

Pahinta tapahtuneessa oli se, että tyttäreni Beatrice oli joutunut todella koviille. Erittäin väkivaltainen ranskalaismies oli kidnapannut hänet päästäkseen hänen kauttaan käsiksi minuun. Sen jälkeen exäni Peter oli vaatinut, että Bea muuttaisi pysyvästi hänen luokseen. Pakotin itseni hyväksymään järjestelyn. Ymmärsin, että hän oli oikeassa. En sitä paitsi halunnut aiheuttaa hänelle enempää murheita, sillä hankalasta huoltajuusriidasta ei kostuisi kukaan. Tapasin Beaa joinakin viikonloppuina, ja toistaiseksi jouduin tyytymään siihen.

Kylpyhuone oli sumea höyrystä, kun tulin pois suihkusta. Avasin pienen ikkunan päästäkseni sisään hiukan viileää syysilmaa. Kun huuru hälveni lavuaarin yläpuolella olevasta peilistä, tarkastelin vartaloani. Sain usein kehuja kropastani, ja tiesin oikein hyvin, että sitä pidettiin hyvännäköisenä. Pehmeys ja kiinteys olivat niin sanotusti oikeissa paikoissa, mutta ei sillä ollut minulle sen kummemmin väliä. Ruumiini oli tähän asti toiminut moitteettomasti kaikessa, mihin sitä tarvitsin, ja se oli ainoa asia, jolla oli minulle merkitystä. Kun olin lapsi, se oli kestänyt kylmyyttä kellarissa, ja kun olin kasvanut aikuiseksi, se oli ruokkinut kaksi lasta. Poliisi- korkeakoulun fyysiset kokeet olivat olleet vaativia, mutta niistä oli ollut helppo päästä läpi. En ollut mikään treni-

fanaatikko, kävin juoksemassa pari kertaa viikossa ja tein siihen päälle vähän punnerruksia ja vatsalihasliikkeitä. Se riitti pitämään kropan kunnossa.

Tunnustelin toista arpea lähellä napaa. Haavani paraniivat aina nopeasti. Tikkien jäljet eivät enää näkyneet niin selvästi, mutta siitä kohdasta oli mennyt tunto.

Roikotin päätäni ja puristelin pyyhkeellä vettä tukasta, kunnes se kihartui, ja heilautin sitten pään ylös tuntien kylmien pisaroiden piiskaavan selkää. Sitten kiedoin pyyhkeen ympärilleni, otin sähköhammasharjan ja palasin makuuhuoneeseen. Pikkuhousut, rintaliivit, t-paita, farkut, sukat. Suurimman osan vaatekappaleista sain päälleni yhdellä kädellä samalla kun hammasharja surisi suussa. Kaksi minuuttia, jonka ajan hampaita kuului harjata, tuntui minusta loputtomalta, ellen tehnyt samaan aikaan jotakin muuta. Ehdin ladata vielä uuden kahvinkeitinimenikin ennen kuin hammasharjan tärinä ilmoitti riittävän ajan kuluneen. Laittauduin nopeasti valmiiksi ja kävelin portaat alas autotalliin pahvimuki kädessä. Join kahvin ennen kuin se jäähdyi. Ellei kahvi ollut niin kuumaa, että se poltti hiukan kieltä, ei minua huvittanut enää juoda sitä.

Matkalla kohti Sankt Eriksplanian minä mietin junaonnettomuutta, josta Alexandra oli kertonut. Mitä hän oli tarkoittanut sillä, että onnettomuuspaikassa oli jotakin outoa?